

در

درگیری‌های استقلال بنگلادش در سال ۱۹۷۱ دادوستد سهام در بورس داکا برای مدت پنج سال متوقف شد اما دوباره در سال ۱۹۷۶ از سر گرفته شد. اکنون بورس داکا بورس اصلی کشور بنگلادش است.

این شرکت سه شاخص دارد که شاخص اول با نام 'DSI' شامل همه سهام‌ها و شاخص دوم به نام 'DGEN' شامل سهم‌های درجه یک و دو می‌شود. بورس داکا در دهه‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ با تغییر و تحول رویه‌رو و در اوت سال ۱۹۹۸ هم دادوستد خودکار سهام در بورس داکا شروع شد. در بورس داکا شرکت‌هایی از این بخش‌ها عضو هستند و سهام دارند: بانک ۳۵ شرکت، سیمان ۸ شرکت، سرمایه‌ک ۴ شرکت، مهندسی ۲۲ شرکت، مواد غذایی ۳۷ شرکت، سوخت و انرژی ۷ شرکت، بیمه ۳۱ شرکت، سرمایه‌گذاری ۱۴ شرکت، 'TIT' شرکت، کاغذ و نشر ۸ شرکت، فلز و شیمیایی ۲۵ شرکت، خدمات و املاک و مستغلات ۵ شرکت، نساجی ۳۹ شرکت، اوراق مالی ۳۴ شرکت.

سرمایه بورس داکا

بورس داکا که از همان ابتدا به صورت شرکتی تأسیس شد از آغاز به کار سرمایه‌ای معادل ۳۰۰ هزار روپیه (نزدیک به ۴۰۰۰ دلار کنونی) داشت که به ۱۵۰ سهم تقسیم می‌شد. اکنون سرمایه این بورس شرکتی به ۵۰۰ هزار تاکا (پول رسمی بنگلادش) می‌رسد که معادل بیش از ۷۴۱۸ دلار است و بین ۲۵۰ سهم تقسیم شده است. به این ترتیب ارزش هر سهم ۲۰۰۰ تاکا یعنی ۲۹۶۷ دلار

اوایل سال ۱۹۵۲ یعنی ۵ سال بعد از استقلال پاکستان از هند بورس کلکته که در غرب پاکستان واقع بود و در مرز بندی‌های آن زمان به پاکستان غربی تعلق داشت، دادوستد سهام پاکستان شرقی را ممنوع کرد. این بخشی از فشارهایی بود که گروه‌های رقیب سیاسی در پاکستان به یکدیگر اعمال می‌کردند اما تحولی بزرگ در پاکستان شرقی که بعدها بنگلادش نام گرفت ایجاد کرد. با توقف دادوستد سهام شرق پاکستان در بورس کلکته شورای مشورتی صنعت و اقتصاد شرق پاکستان با تشکیل کمیته‌ای کار تأسیس بازار سهام در پاکستان شرقی را شروع کرد. در ابتدا پیشنهاد شد که بورس کلکته شعبه‌ای در پاکستان شرقی و در داکا پایتخت کنونی بنگلادش ایجاد کند اما این پیشنهاد در نشست دولت محلی رد شد. دولت محلی پاکستان شرقی از انجمن بازرگانی و صنعتی منطقه خواست تا اعضای این انجمن را در جریان تأسیس بورس جدید بگذارد و از آن‌ها برای عضویت در بورس دعوت کند. اعضای این انجمن که بازرگانان و صنعتگران منطقه پاکستان شرقی بودند در جولای ۱۹۵۳ گرد هم آمدند و در جلسه‌ای قرار شد چند نفر به عنوان پیشتاز اساسنامه تشکیل بورس را تعیین کنند و آن را بر اساس قانون شرکت‌های پاکستان به ثبت برسانند. این بورس سرانجام با عنوان بازار سهام پاکستان شرقی و به صورت شرکت سهامی عام در سال ۱۹۵۴ به ثبت رسید و دو سال بعد رسماً کار دادوستد سهام در آن شروع شد. در سال ۱۹۶۴ هم این نام به شرکت بورس داکا تغییر یافت. بعد از جنگ‌های هند و پاکستان و

بازار سهام

بورس شرکتی بنگلادش

بعد از جنگ‌های هند و پاکستان و درگیری‌های استقلال بنگلادش در سال ۱۹۷۱ دادوستد سهام در بورس داکا برای مدت پنج سال متوقف شد اما دوباره در سال ۱۹۷۶ از سر گرفته شد

بر اساس قوانین بورس داکا هیچ شخص یا شرکتی نمی تواند بیش از یک سهم در این بورس خریداری کند. این بورس که از ابتدا با ۹ شرکت ثبت شده کار خود را آغاز کرد اکنون ۱۹۵ عضو دارد. آزادسازی سیاست های اقتصادی بنگلادش در دهه ۱۹۹۰ باعث رشد بورس داکا شد. گردش مالی این بورس در سال ۲۰۰۵، ۹۷۹ میلیون دلار گزارش شده است. متوسط دادوستد روزانه سهام در این بورس بیش از ۳ میلیون دلار است.

ساختار اداره بورس داکا

بورس داکا به عنوان شرکت سهامی عام با مسوولیت محدود به ثبت رسیده است و فعالیت های این شرکت در چارچوب اساننامه بورس و شرکت های بنگلادش اداره می شود. اداره این شرکت را شورایی با ۲۵ عضو به عهده دارد که ۱۲ تن از این اعضا از میان اعضای بورس و بقیه از مناصب زیر انتخاب می شوند: بانک بنگلادش، وزارت بازرگانی، وزارت دارایی، وزارت حقوق، وزارت صنایع، انجمن حسابرسان، دپارتمان اقتصاد دانشگاه داکا، انجمن بانکداران و شرکت های بیمه بنگلادش.

این شورای ۲۴ عضوی که به تشخیص مجمع عمومی اعضای آن را می توان کم یا اضافه کرد یک رییس، یک نایب رییس ارشد و یک نایب رییس دارد. امور اجرایی این بورس را یک مدیر عامل اداره می کند که به عنوان نهادی مستقل و در چارچوب سیاست های کلی تعیین شده توسط شورا فعالیت می کند. شورای ۲۴ عضوی که همان هیات مدیره بورس است کار سیاست گذاری و اعمال اختیارات لازم برای مدیریت بورس را به عهده دارد. وضع قوانین و مقررات جدید، اعمال مجازات ها و نظارت بر کار بورس از دیگر وظایف هیات مدیره است.

اعضای شورای هیات مدیره اختیار خرید و فروش هر ملک و دارایی بورس را دارند آن ها هم چنین می توانند هر مقام یا کارمند یا پیمانکاری را در شرکت بورس عزل یا نصب و یا تعلیق کنند. اعضای شورا در مواقع بحرانی و هنگام بروز بحران با تخلف می توانند از جانب بورس اقدام لازم را انجام دهند و درباره سرمایه گذاری اموال بورس هم تصمیم بگیرند.

هیات مدیره هم چنین مدیر کل و مدیر اجرایی بورس را هم انتخاب می کند که این مدیر به اعضای شورا باید پاسخگو باشد و تصمیمات شورا را اجرا کند. این مدیر هم چنین گزارش کار بورس را به کمیته معاملات بورس در دولت ارائه می کند.

اعضای شورای هیات مدیره در هیچ شرایطی نباید و نمی توانند هیچ گونه معاملاتی در بورس و یا حتی شرکت های مرتبط و وابسته به بورس انجام دهند.

یک سوم اعضای این شورا در پایان هر سال بازنشسته می شوند. این افراد بازنشسته در هر سال جزء سالمندترین اعضای شورا هستند که بیشترین سابقه فعالیت را دارند حتی در نبود این اعضا هم می توان درباره بازنشسته شدن آن ها تصمیم گیری کرد.

کار انتخاب اعضای انتخابی شورا و هم چنین رییس و معاونان او را باید کمیته انتخابات شورا انجام دهد این کمیته از رییس شورا و دو معاون او تشکیل می شود. شرکت بورس داکا هم چنین یک دبیر دارد که اعضای شورا آن را انتخاب می کنند که این شخص نباید عضوی از اعضای بورس باشد.

نظام حاکم بر شرکت بورس

سهام شرکت بورس داکا تحت کنترل شورای اجرایی یا هیات مدیره است و بر اساس راهنمایی های این شورا است که سهام به شرکت یا فردی تعلق پیدا می کند یا از آن سلب می شود. هیچ فرد یا شرکتی نمی تواند بیش از یک سهم داشته باشد. دادوستد سهام در چارچوب حقوقی شرکت بورس به گونه ای صورت می گیرد که دارنده سهام مالک بی قید و شرط سهام است و تحت هیچ شرایطی به غیر از حکم قضایی دادگاه نباید منافع و ادعای هیچ فرد دیگری را در آن سهم به رسمیت بشمارد. هیچ سهمی هم به نام مشترک یا به صورت اقلیت و اکثریت به ثبت نمی رسد. هم چنین سهم متعلق به یک شرکت به نام هیچ فردی از آن شرکت ثبت می شود و تنها به نام شرکت به ثبت می رسد.

بورس داکا در دهه های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ با تغییر و تحول رویه و در اوت سال ۱۹۹۸ هم دادوستد خود کار سهام در بورس داکا شروع شد.

از سوی دیگر هر سهمی که به هر دلیلی توقیف و ضبط شود جزء اموال شرکت به شمار آمده و شرکت بورس می تواند آن سهم را خرید و فروش کند. طراز مالی و گزارش های درآمد و هزینه شرکت بورس را هر سال یک یا چند حسابرس رسیدگی و حسابرسی می کنند.

سیستم دادوستد خود کار سهام

تحول و پیشرفت در عرصه فناوری در سراسر جهان بازارهای سهام را هم دچار تحول کرده است. این بازارها اکنون از این فرصت بهره مند شده اند و به سیستم دادوستد الکترونیک روی آورده اند. بورس داکا هم در اوت ۱۹۹۸ سیستم

دادوستد خود را خودکار کرد تا روند معاملات را برای سرمایه گذاران شفاف تر کند.

بورس داکا اخیرا به سه 'ISF' مستقل اجازه داده است تا به اعضای بورس و سرمایه گذاران، امکان دسترسی به اطلاعات بورس و دادوستد از داخل و خارج شهر داکا را بدهد.

در سیستم دادوستد الکترونیک سهام در بورس داکا، همه اطلاعات لازم برای تصمیم گیری درباره خرید و فروش ارائه می شود. دستورالعمل و نقل قول های دلالت در خود سیستم ذخیره می شود. وقتی قیمت های خرید و فروش با هم سازگار باشد، دستورالعمل به طور خودکار اجرا می شود و گزارش ها به هر یک از شرکت کنندگان در دادوستد ارائه می شود.

سیستم نظارت و پیگیری بورس

هدف سیستم نظارت و پیگیری بورس داکا که البته نکتهای منحصر به این بورس نیست، ارتقای انسجام بازار از دو طریق است: یکی با نظارت بر قیمت ها و تحرکات شاخص ها برای به حداقل رساندن تخلفات بازار و دیگری نظارت مخاطره و خطا از طریق انجام به موقع اقدامات و اتخاذ تدابیر. تخلفات بازار عبارت کلی است که شامل تحرکات غیر معمول قیمت ها، دادوستدهای مصنوعی، دادوستدهای داخلی و موارد غیر معمولی از این دست است. کمیته پیگیری و نظارت بورس داکا بر اساس تحلیل ها و گزارش های گروه های مستقل تحقیقات انجام می دهد و اقدام لازم را به عمل می آورد. همه اسنادی که در بورس دادوستد می شود باید تحت پوشش سامانه نظارت و پیگیری باشد.

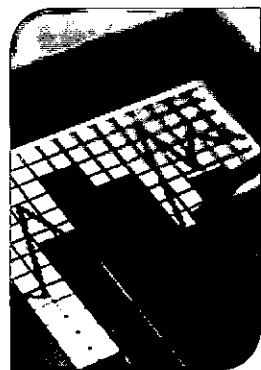
فرصت سرمایه گذاری خارجی

در بورس داکا دفتری برای سرمایه گذاری خارجی وجود دارد. هم چنین خارجی های می توانند از طریق بانک بازرگانی بنگلادش به سرمایه گذاری در بورس بپردازند. در بورس و به طور کلی در صنایع و اقتصاد بنگلادش محدودیتی برای حضور و سرمایه گذاری خارجی وجود ندارد و مالکیت تا ۱۰۰ درصد برای خارجی ها تضمین شده است. البته پنج بخش تسلیحات، تولید انرژی هسته ای، فعالیت در جنگل های ذخیره شده، چاپ اسکناس و خطوط راه آهن و حمل و نقل هوایی از این قائده مستثنی هستند. هم چنین در بورس بنگلادش ۱۰ درصد سهام برای بنگلادشی های غیر ساکن در این کشور به عنوان سهمیه نگهداری می شود.

منابع:

1. economist
2. www.dsebd.org
3. wikipedia

۱ شرکت های ارائه دهنده خدمات اینترنتی

گردش مالی این بورس در سال ۲۰۰۵، ۹۷۹ میلیون دلار گزارش شده است. متوسط دادوستد روزانه سهام در این بورس بیش از ۳ میلیون دلار است.